

31991L0440

24.8.1991

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 237/25

DIREKTIVA SVETA**z dne 29. julija 1991****o razvoju železnic Skupnosti**

(91/440/EGS)

SVET EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti in zlasti člena 75 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽³⁾,

ker je večje povezovanje prevoznega sektorja Skupnosti bistveni element notranjega trga in ker so železnice pomembni del prevoznega sektorja Skupnosti;

ker bi bilo treba izboljšati učinkovitost železniškega sistema, da bi ga vključili v konkurenčni trg, vendar ob upoštevanju posebnih značilnosti železnic;

ker morajo države članice prevoznikom v železniškem prometu zagotoviti položaj neodvisnih upravljavcev, ki se obnašajo komercialno in se prilagajajo tržnim potrebam, da bi postal železniški prevoz učinkovit in konkurenčen v primerjavi z drugimi načini prevoza;

ker sta lahko prihodnji razvoj in učinkovito delovanje železniškega sistema lažja, če se opravljanje prevoznih storitev loči od upravljanja infrastrukture; ker je glede na take razmere potrebno, da se ti dve dejavnosti upravljata ločeno in vodita z ločenimi računi;

ker je zaradi pospeševanja konkurence pri vodenju železniških storitev za izboljšanje udobja in uporabniških storitev primerno, da države članice ohranijo splošno odgovornost za razvoj ustrezne železniške infrastrukture;

ker ob odsotnosti skupnih pravil o razporeditvi infrastrukturnih stroškov države članice po posvetovanju z upravljavci infrastrukture določijo pravila, ki zagotavljajo plačila prevoznikov v železniškem prometu in njihovih združenj za uporabo železniške infrastrukture; ker morajo biti ta plačila v skladu z načelom enakopravnosti prevoznikov v železniškem prometu;

ker morajo države članice zlasti zagotoviti, da dobijo sedanji prevozniki v železniškem prometu v javni lasti ali pod javnim nadzorom zdravo finančno strukturo, pri čemer poskrbijo, da je vsaka potrebna finančna reorganizacija v skladu z ustreznimi določbami Pogodbe;

ker morajo imeti prevozniki v železniškem prometu zaradi olajševanja prevoza med državami članicami možnost svobodnega združevanja s prevozniki v železniškem prometu, ki imajo sedež v drugih državah članicah;

ker se mora takim mednarodnim združenjem zagotoviti pravica do dostopa in tranzitnega prevoza v državah članicah sedeža podjetij, ki združenja sestavljajo, in tudi pravica do tranzitnega prevoza v drugih državah članicah, kolikor je to potrebno za zadevni mednarodni promet;

ker je zaradi spodbujanja kombiniranega prevoza primerno, da se zagotovi dostop do železniške infrastrukture drugih držav članic tistim prevoznikom v železniškem prometu, ki se ukvarjajo z mednarodnim kombiniranim prevozom blaga;

ker je treba ustanoviti svetovni odbor, ki bo Komisiji pomagal pri spremljanju izvajanja te direktive;

ker se zato razveljavi Direktiva Sveta 75/327/EGS z dne 20. maja 1975 o izboljšanju položaja prevoznikov v železniškem prometu in usklajevanju predpisov o finančnih odnosih med takimi prevozniki in državami ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ UL C 34, 14.2.1990, str. 8 in UL C 87, 4.4.1991, str. 7.

⁽²⁾ UL C 19, 28.1.1991, str. 254.

⁽³⁾ UL C 225, 10.9.1990, str. 27.

⁽⁴⁾ UL L 152, 12.6.1975, str. 3.

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

ODDELEK I

Cilj in področje uporabe

Člen 1

Cilj te direktive je olajšati prilagoditev železnic Skupnosti potrebam enotnega trga in povečati njihovo učinkovitost:

- z zagotovitvijo neodvisnosti upravljanja prevoznikov v železniškem prometu,
- z ločitvijo upravljanja obratovanja železnice in infrastrukture od opravljanja železniških prevoznih storitev, pri čemer je ločitev računov obvezna, organizacijska ali institucionalna ločitev pa prostovoljna,
- z izboljšanjem finančne strukture prevoznikov,
- z zagotavljanjem dostopa do omrežij držav članic za mednarodna združenja prevoznikov v železniškem prometu in prevoznike v železniškem prometu, ki se ukvarjajo z mednarodnim kombiniranim prevozom blaga.

Člen 2

1. Ta direktiva velja za upravljanje železniške infrastrukture in dejavnosti železniškega prevoza, ki jih opravljajo prevozniki v železniškem prometu, ki imajo ali bodo imeli sedež v državi članici.

2. Prevozniki v železniškem prometu, katerih dejavnost je omejena samo na mestni, primestni ali regionalni promet, se izključijo iz področja uporabe te direktive.

Člen 3

V tej direktivi:

- „prevoznik v železniškem prometu“ pomeni vsako zasebno ali javno podjetje, katerega glavna dejavnost je opravljanje prevoznih storitev prevozov blaga in/ali potnikov v železniškem prometu z zahtevo, da prevoznik zagotovi vleko,
- „upravljavalec železniške infrastrukture“ pomeni vsak javni organ ali podjetje, ki je pristojno zlasti za vzpostavitev in vzdrževanje železniške infrastrukture ter za delovanje nadzornih in varnostnih sistemov,
- „železniška infrastruktura“ pomeni vse postavke, navedene v Prilogi I.A k Uredbi Komisije (EGS) št. 2598/70 z dne 18. decembra 1970 o določitvi vsebine postavk v računo-

vodskih obrazcih iz Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 1108/70 ⁽¹⁾, z izjemo zadnje alinee, ki se samo za namene te direktive uporablja takole: „Objekti, ki jih uporablja oddelek za infrastrukturo“,

- „mednarodno združenje“ pomeni vsako združenje vsaj dveh prevoznikov v železniškem prometu s sedežem v različnih državah članicah za opravljanje mednarodnih prevoznih storitev med državami članicami,
- „mestni in primestni promet“ pomeni prevozne storitve za zadovoljevanje prevoznih potreb mestnega središča ali urbane aglomeracije ter tudi prevoznih potreb med takim središčem ali urbano aglomeracijo in okoliškimi območji,
- „regionalni promet“ pomeni prevozne storitve za zadovoljevanje prevoznih potreb regije.

ODDELEK II

Neodvisnost upravljanja prevoznikov v železniškem prometu

Člen 4

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da se prevoznikom v železniškem prometu zagotovi neodvisen položaj glede upravljanja, vodenja in notranjega nadzora v upravnih, ekonomskih in računovodskih zadevah, v skladu s katerim bodo imeli zlasti premoženje, proračun in račune ločene od držav-nih.

Člen 5

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da se prevoznikom v železniškem prometu omogoči prilagoditev njihove dejavnosti trgu in opravljanje te dejavnosti, za katero so odgovorni njihovi organi upravljanja, v interesu zagotavljanja učinkovitih in ustreznih storitev z najnižjimi možnimi stroški za zahtevano kakovost storitve.

Prevozniki v železniškem prometu se vodijo v skladu z načeli, ki veljajo za gospodarske družbe; to velja tudi za njihove obveznosti izvajanja javne službe, ki jih nalaga država, in za pogodbe o izvajanju javne službe, ki jih sklenejo s pristojnimi organi države članice.

2. Prevozniki v železniškem prometu sprejmejo svoje poslovne načrte, skupaj z investicijskimi in finančnimi načrti. Taki načrti se pripravijo za doseganje finančnega ravnotežja prevoznika in drugih ciljev tehničnega, komercialnega in finančnega upravljanja; zagotoviti morajo tudi sredstva za omogočanje uresnitve teh ciljev.

⁽¹⁾ UL L 278, 23.12.1970, str. 1, Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EGS) št. 2116/78 (UL L 246, 8.9.1978, str. 7).

3. V okviru splošnih političnih smernic, ki jih določi država, ter ob upoštevanju nacionalnih načrtov in pogodb (ki so lahko večletni), skupaj z investicijskimi in finančnimi načrti, prevozniki v železniškem prometu zlasti svobodno:

- ustanavljajo mednarodna združenja z enim ali več drugimi prevozniki v železniškem prometu,
- ustanavljajo svoje notranje organizacije, brez poseganja v določbe oddelka III,
- nadzorujejo dobavo in trženje storitev ter določajo njihovo ceno, brez poseganja v Uredbo Sveta (EGS) št. 1191/69 z dne 26. junija 1969 o ukrepanju držav članic glede obveznosti javne službe v železniškem in cestnem prometu ter prometu po celinskih plovnih poteh ⁽¹⁾,
- sprejemajo odločitve v zvezi z osebjem, premoženjem in nabavo,
- širijo svoj tržni delež, razvijajo nove tehnologije in nove storitve ter sprejemajo inovativne tehnike vodenja,
- vzpostavijo nove dejavnosti na področjih, povezanih s poslovanjem v železniškem prometu.

ODDELEK III

Ločitev upravljanja infrastrukture od prevoznih storitev

Člen 6

1. Države članice sprejmejo ukrepe, potrebne za zagotovitev ločenega vodenja računov za poslovanje v zvezi z opravljanjem prevoznih storitev in za poslovanje v zvezi z upravljanjem železniške infrastrukture. Pomoč, namenjena eni od teh dveh področij dejavnosti, se ne sme prenesti na drugo.

Računi za ti dve področji dejavnosti se vodijo na način, ki odraža to prepoved.

2. Države članice lahko tudi predvidijo, da ta ločitev terja organiziranje jasne delitve znotraj enega samega prevoznika ali da infrastrukturo upravlja ločen subjekt.

Člen 7

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za razvoj svoje nacionalne železniške infrastrukture, po potrebi ob upoštevanju splošnih potreb Skupnosti.

⁽¹⁾ UL L 156, 28.6.1969, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (EGS) št. 1893/91 (UL L 169, 29.6.1991, str. 1).

Zagotovijo določitev varnostnih standardov in predpisov ter spremljanje njihove uporabe.

2. Države članice lahko prevoznikom v železniškem prometu ali drugemu upravljavcu podelijo pristojnost za upravljanje železniške infrastrukture, zlasti za naložbe, vzdrževanje in financiranje, ki jih zahtevajo tehnični, komercialni in finančni vidiki tega vodenja.

3. Države članice lahko upravljavcu infrastrukture ob upoštevanju členov 77, 92 in 93 Pogodbe, odobrijo tudi financiranje glede na naloge, velikost in finančne potrebe, zlasti za kritje novih naložb.

Člen 8

Upravljavec infrastrukture zaračuna uporabnino za uporabo železniške infrastrukture, ki jo upravlja, plačujejo pa jo prevozniki v železniškem prometu in mednarodna združenja, ki to infrastrukturo uporabljajo. Po posvetovanju z upravljavcem določijo države članice pravila za določitev te uporabnine.

Uporabnina se izračuna na tak način, da ne dopušča razlikovanja med prevozniki v železniškem prometu in lahko upošteva zlasti kilometre, sestavo vlaka in posebne zahteve dejavnikov, kot so hitrost, osna obremenitev in stopnja ali obdobje uporabe infrastrukture.

ODDELEK IV

Izboljšanje finančnega položaja

Člen 9

1. Skupaj s sedanjimi prevozniki v železniškem prometu v javni lasti ali pod javnim nadzorom vzpostavijo države članice ustrezne mehanizme, da bi pomagale zmanjšati zadolženost takih prevoznikov do ravni, ki ne ovira zdravega finančnega vodenja, in izboljšale njihov finančni položaj.

2. V ta namen lahko države članice sprejmejo potrebne ukrepe, ki zahtevajo vzpostavitev ločene enote za amortizacijo dolga v računovodskih oddelkih takih prevoznikov.

Bilanca stanja enote se lahko do popolnega plačila dolgov bremeni z vsemi posojili, ki jih ta prevoznik najame za financiranje naložb in pokritje presežnih stroškov obratovanja, ki izhajajo iz poslovanja železniškega prevoza ali upravljanja železniške infrastrukture. Dolgov iz dejavnosti hčerinskih družb se ne sme upoštevati.

3. Pomoč, ki jo dodelijo države članice za plačilo dolgov iz tega člena, se odobri v skladu s členi 77, 92 in 93 Pogodbe EGS.

ODDELEK V

Dostop do železniške infrastrukture

Člen 10

1. Mednarodnim združenjem se zagotovijo pravice dostopa in tranzitnega prevoza v državah članicah sedeža prevoznikov v železniškem prometu, ki združenje sestavljajo, za mednarodne prevoze med državami članicami, v katerih imajo prevozniki, ki sestavljajo navedena združenja, sedež, pa tudi pravice tranzitnega prevoza v drugih državah članicah.

2. Prevoznikom v železniškem prometu iz člena 2 se pod pravičnimi pogoji zagotovi dostop do infrastrukture v drugih državah članicah za opravljanje storitev mednarodnega kombiniranega prevoza blaga.

3. Prevozniki v mednarodnem kombiniranem železniškem prevozu blaga in mednarodna združenja sklenejo potrebne upravne, tehnične in finančne sporazume z upravljavci železniške infrastrukture, ki jo uporabljajo, z namenom urediti nadzor prometa in varnostna vprašanja v zvezi z mednarodnimi prevoznimi storitvami iz odstavkov 1 in 2. Pogoji takih sporazumov morajo biti nediskriminatorni.

ODDELEK VI

Končne določbe

Člen 11

1. Države članice lahko opozorijo Komisijo na vsako vprašanje v zvezi z izvajanjem te direktive. Po posvetovanju z odborom iz odstavka 2 o teh vprašanjih sprejme Komisija ustrezne odločitve.

2. Komisiji pomaga svetovalni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki držav članic, predseduje pa mu predstavnik Komisije.

Predstavniki Komisije predloži odboru osnutek potrebnih ukrepov. Odbor poda svoje mnenje o osnutku v roku, ki ga glede na nujnost zadeve določi predsednik, po potrebi z glasovanjem.

Mnenje se zapiše v zapisnik; poleg tega ima vsaka država članica pravico zahtevati, da se njeno stališče navede v zapisniku.

Komisija v največji možni meri upošteva mnenje odbora. Komisija obvesti odbor, v kolikšni meri je upoštevala njegovo mnenje.

Člen 12

Določbe te direktive ne posegajo v Direktivo Sveta 90/531/EGS z dne 17. septembra 1990 o postopku oskrbe subjektov v vodnem, energetskem, prevoznem in telekomunikacijskem sektorju ⁽¹⁾.

Člen 13

Odločba 75/327/EGS se razveljavi s 1. januarjem 1993.

Sklicevanje na razveljavljeno odločbo šteje za sklicevanje na to direktivo.

Člen 14

Komisija pred 1. januarjem 1995 predloži Svetu poročilo o izvajanju te direktive, po potrebi s priloženimi ustreznimi predlogi o nadaljevanju ukrepov Skupnosti za razvoj železnic, zlasti na področju mednarodnega prevoza blaga.

Člen 15

Države članice po posvetovanju s Komisijo sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 1. januarja 1993. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa naj sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicovanja določijo države članice.

Člen 16

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 29. julija 1991

Za Svet

Predsednik

H. VAN DEN BROEK

⁽¹⁾ UL L 297, 29.10.1990, str. 1.